

## ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການເລືອກປູກມັນຕົ້ນ ຂອງຊາວກະສິກອນ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ

ສຸລິຍາ ແກ້ວບົວລະພາ<sup>1</sup>, ປອ ນ. ບຸນຖົມ ສີສຸມັງ<sup>2</sup>, ນາຄະລິນ ພູມສະຫວັດ<sup>3</sup>  
ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ປ່າໄມ້

### ບົດຄັດຫຍໍ້

ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການເລືອກປູກມັນຕົ້ນ ຂອງຊາວກະສິກອນ, ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດເອົາ 4 ບ້ານຄື: ບ້ານ ຫ້ວຍນ້ຳພາກ 25, ບ້ານຫ້ວຍບັງລຽງ, ບ້ານ ໜອງປັກແຮດ, ບ້ານ ອຸດົມ ພັນຫຼັກ 34 ເມືອງ ປະທຸມພອນ ແຂວງ ຈຳປາສັກ, ໂດຍມີຈຸດປະສົງ (1) ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ເຖິງປັດໄຈໃນການ ເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ (2) ເພື່ອສຶກສາ ແລະ ອຸປະສັກໃນການປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ ທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ ໂດຍໃຊ້ກຸ່ມ ຕົວຢ່າງໃນ 4 ບ້ານ ທັງໝົດແມ່ນ 320 ຄອບຄົວ, ໃນການສຶກສາແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ແບບສອບຖາມເພື່ອເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ ເພື່ອເປັນຕົວແທນໃຫ້ບ້ານດັ່ງກ່າວ ໃຊ້ວິທີການສຸມແບບບັງເອີນ ເພື່ອສຳພາດແລ້ວລວບລວມຂໍ້ມູນທີ່ ໄດ້ມາ ເຮັດການວິເຄາະທັງທາງຄຸນນະພາບ ແລະ ປະລິມານ ໂດຍການນຳໃຊ້ໂປຼແກຼມຫາຄ່າ ໄຄສະແຄຣ, ຄ່າສະຖິຕິ, ຄ່າສະເລ່ຍ, ຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນມາດຕະຖານ.

ຜົນການສຶກສາເຫັນໄດ້ວ່າ: ອາຍຸຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ (age), ລະດັບການສຶກສາສູງສຸດ, ຂະໜາດຂອງ ຄົວເຮືອນ, ຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ ທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ, ລາຄາມັນຕົ້ນ, ຈຳນວນແຮງງານທີ່ໃຊ້ເຂົ້າ ໃນການປູກມັນຕົ້ນ, ລັກສະນະເນື້ອທີ່ການຜະລິດກະສິກຳ, ຄົວເຮືອນທີ່ມີລົດໄຖ, ບ້ານທີ່ມີລາຄາມັນຕົ້ນຮັບຊື້, ແມ່ນຜົນການທົດສອບໃນທາງສະຖິຕິ ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທາງສະຖິຕິ ຕາມລຳດັບ 99%, 95%, 90%.

### ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກໃນການປູກມັນຕົ້ນຄື:

- ມີສັດຕູພືດປະເພດເພຍແປ້ງ ແລະ ໄຮແດງທີ່ພົບໃນສ່ວນມັນຕົ້ນ ເຊິ່ງເປັນເຫດເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດ ຂອງຊາວກະສິກອນບໍ່ໄດ້ຫຼາຍຕາມຄາດໝາຍ ຈຳນວນ 38 ຄົນ, ກວມເອົາ 11.88 ສ່ວນຮ້ອຍ
- ບັນຫາຖືກຄຸກຄາມຈາກສັດປ່າປະເພດ (ໝູ) ເຂົ້າມາທຳລາຍຫົວຂອງມັນຕົ້ນ ເຮັດໃຫ້ເກີດການ ສູນເສຍຜະລິດຜົນຜະລິດກ່ອນການເກັບກ່ຽວ ຈຳນວນ 28 ຄົນ, ກວມເອົາ 8.75 ສ່ວນຮ້ອຍ
- ສ່ວນໜຶ່ງຖືກສັດລ້ຽງປະເພດງົວເຂົ້າທຳລາຍຂະນະທີ່ມັນພວມຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດ ຈຳນວນ 34 ຄົນ , ກວມເອົາ 10.63 ສ່ວນຮ້ອຍ
- ລາຄາມັນຕົ້ນບໍ່ຄົງທີ່ ມີຜູ້ໃຫ້ຄວາມຄິດເຫັນ ຈຳນວນ 120 ຄົນ, ກວມເອົາ 37.50 ສ່ວນຮ້ອຍ
- ຊາວກະສິກອນຂາດແນວພັນມັນຕົ້ນທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງ ຕະຫຼາດ ເນື່ອງຈາກພັນທີ່ປູກໃນປະຈຸບັນໃຫ້ຜົນຜະລິດໜ້ອຍ ຈຳນວນ 42 ຄົນ, ກວມເອົາ 13.13 ສ່ວນຮ້ອຍ

<sup>1</sup> ນັກສຶກສາປະລິນຍາໂທ, ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ຈຳປາສັກ, ອີເມວ: Souliyar8899@gmail.com

<sup>2</sup> ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການ ຄຸ້ມຄອງ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ຈຳປາສັກ

<sup>3</sup> ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ປ່າໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລ ຈຳປາສັກ

- ຊາວກະສິກອນຂາດແຮງງານ ເພາະແຮງງານໃນຄອບຄົວໄປປະກອບອາຊີບອື່ນໆ ແຮງງານສ່ວນໃຫ່ຍເປັນແຮງງານຈ້າງ ຈຳນວນ 24 ຄົນ, ກວມເອົາ 7.50 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຂໍ້ມູນທັງໝົດຕາມລຳດັບ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ກະສິກຳ, ມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈ, ເມືອງ ປະທຸມພອນ

## **Study was conducted at Pathumphon District Champasak Province**

Souliyar KEOBUALAPHAR<sup>1</sup>, Bounthom SISOUMANG<sup>2</sup>,  
Nakhaliln PHOUNSAVATH<sup>3</sup>

Faculty of Economics and management, Champasack University

### **Abstract**

This study was conducted at Pathumphon District, Champasak Province, by using 4 villages, namely huanyampak villages, huanybangling villages, nongpakhaed villages, eudomphan lak 34 villages, pathoumphon District, Champasak Province, with a purpose (1) To know the factors for farmers' decision to grow cassava pathoumphone district, Champasak province, (2) Problems and obstacles in cassava cultivation of farmers pathoumphone district, champasak province., Using a sample group of 4 villages total 320 families, in education questionnaires are used to gather information, to represent the village Use random randomization methods to interview and collect the collected data for analysis both qualitatively and quantitatively By using the program to find the value of Kaisakei statistical value, average, standard deviation.

The results of the study show that age of household head, highest level of education household size, area size used in agricultural production, the price potatoes, the amount of labor used in cassava cultivation, Characteristics of agricultural production areas, a household with a tractor Lan it receive buy statistically tested with a statistical confidence level respectively 99%, 95%, 90%.

### **Problems and obstacles in growing potatoes**

- Type mealybug and Red mites found in cassava plantations that is why the results are not as expected a total of 39 people times, covering 10.77 percent
- The problem is threatened from wild animals Type (mouse) to destroy cassava root resulting in a shortage of produce before harvesting a total of 36 people times, covering 10.16 percent

---

<sup>1</sup> Master student, Agronomy department, Faculty of Agriculture and Forestry, Champasack University

<sup>2</sup> Faculty of Economics and management, Champasack University

<sup>3</sup> Agronomy department, Faculty of Agriculture and Forestry, Champasack University

- A part correct pet cattle type came in to destroy while it is about to yield a total of 38 people times, covering 10.73 percent
- The price of cassava is not stable, commentator a total of 120 people times, covering 33.89 percent
- Farmers lack quality cassava varieties and suited to the needs of the market Because the currently cultivated varieties yield less, a total of 71 people times, covering 19.61 percent
- Farmers labor shortage because the labor in the family went to do other occupations Most of the workers are contract workers, a total of 58 people times, Covering 16.38 percent of all data respectively.

Keyword: Agriculture, Casava, Factor, Pathoumphone district.

## 1. ພາກສະເໜີ

ມັນຕົ້ນເປັນພືດຫົວຊະນິດໜຶ່ງ ແລະ ຖືເປັນພືດອາຫານທີ່ສໍາຄັນລະດັບ 5 ຂອງໂລກ, ຮອງຈາກເຂົ້າ, ສາລີ, ເຂົ້າໂພດ, ມັນຝະລັ່ງ, ມີຊື່ເປັນສັບວິທະຍາສາດຄື: *Manihot esculenta* (L.) Carantz) ແລະ ຊື່ທົ່ວໄປຄື: Cassava, Yuca, Manadoia, Manioc, Tapioca, ພາສາລາວ ເອີ້ນວ່າ: ມັນຕົ້ນ, ມັນຕົ້ນມີ ແຫຼ່ງກໍາເນີດໃນປະເທດໂຄລໍເມຍ (Republic of Colombia), ເວເນຊູເອລາ (Republic of Venezuela) ມາແຕ່ 3,000 – 7,00 ປີ ແລະ ນິຍົມນໍາມາໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ, ສາມາດປູກໄດ້ໃນເຂດຮ້ອນ ແລະ ຮ້ອນຊຸ່ມ, ມັນຕົ້ນທົ່ວໂລກມີປະມານ 150 ຊະນິດ, ແຕ່ລະຊະນິດຈະມີລັກສະນະທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍສາມາດຈໍາແນກໄດ້ຕາມລັກສະນະພາຍນອກ ຫຼື ຈາກປະລິມານສານໄຮໂດຊາຍນິກ (Hydrocyanic), ນິຍົມປູກໃນບ້ານເຮົາມີ 2 ຊະນິດຄື: ຊະນິດຫວານ ມີປະລິມານກົດ ໄຮໂດຊາຍນິກ (Hydrocyanic) ຕໍ່າ, ບໍ່ມີລົດຂົມ ແລະ ສາມາດໃຊ້ເຮັດອາຫານໄດ້ໂດຍກົງ, ເຊິ່ງປະຈຸບັນບ້ານເຮົານິຍົມນໍາແນວພັນຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານມາປູກຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ໂດຍໃນເບື້ອງຕົ້ນກໍ່ນໍາສາຍພັນຈາກປະເທດຈີນ ຕາມທີ່ນັກລົງທຶນຈີນມາລົງທຶນປູກ ແລະ ສົ່ງເສີມການປູກພາຍໃນປະເທດເຮົາ, ແຕ່ຜົນຜະລິດບໍ່ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານ ສ່ວນແນວພັນທີ່ນໍາເຂົ້າມາປະເທດຫວຽດນາມກໍ່ມີບັນຫາເລື່ອງເບື້ອງແຂງ ແລະ ໜາເກີນໄປ, ດັ່ງນັ້ນ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ມັນຕົ້ນທີ່ປູກຢູ່ບ້ານເຮົາສ່ວນຫຼາຍຈຶ່ງເປັນແນວພັນທີ່ນໍາມາຈາກປະເທດໄທ ເຊັ່ນ: ພັນລະຍອງ 1, 2, 3, 5, 7, 9, 60, 72, 90, ພັນກະເສດສາດ 50 ແລະ ພັນຫ້ວຍບົງ 60, 80 (ຈາກປະເທດໄທ).

ປະຈຸບັນປີ 2021 ເຫັນວ່າ ລາຄາມັນຕົ້ນໃນປະເທດເຮົາກໍ່ມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເຖິງແມ່ນວ່າລາຄາຈະບໍ່ມີຄວາມສະຖຽນ ຈາກຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂອງມາດຕະການສະກັດກັ້ນ ພະຍາດ

ລະບາດໃນລະດັບໂລກ ແລະ ລະດັບເພື່ອນບ້ານ ລວມທັງມາດຕະການທັງພາຍໃນປະເທດ ເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບເປັນບາງໄລຍະ ເຊິ່ງສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນ ອັນເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກມັນຕົ້ນ, ພໍ່ຄ້າຄົນກາງ ແລະ ຜູ້ສົ່ງອອກ ເກີດຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຈາກມາດຕະການດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ແນວໃດກໍ່ດີ ຍ້ອນວ່າຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ປັດໃຈດ້ານການລົງທຶນກໍ່ຄືການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຜະລິດມັນຕົ້ນຢູ່ບ້ານເຮົາ ແມ່ນມີຈຸດສົ່ງໃນການສົ່ງອອກ ຕາມນະໂຍບາຍການລົງຂອງນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດ ທີ່ຕ້ອງການຄວາມສະຖຽນໃນການສະໜອງວັດຖຸດິບໃຫ້ຖ່ວງທັນກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດໂລກ.

ຈາກການສໍາຫຼວດຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນໃນທົ່ວປະເທດປີ 2018 ມີເນື້ອທີ່ປູກມັນຕົ້ນທັງໝົດ 101.100 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດ 32,88 ໂຕນຕໍ່ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດລວມ 3,324,290 ໂຕນ ແລະ ປີ 2019 ໃນທົ່ວປະເທດມີເນື້ອທີ່ປູກມັນຕົ້ນທັງໝົດ 101.494 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດ 32,81 ໂຕນຕໍ່ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດລວມ 3,320,050 ເຮັກຕາ.

ແຂວງ ຈໍາປາສັກກໍ່ເປັນອີກແຂວງໜຶ່ງ, ໄດ້ເລີ່ມການປູກມັນຕົ້ນມາແຕ່ປີ 2016 ແລະ ໃນປີ 2017 ເນື້ອທີ່ປູກມັນຕົ້ນທົ່ວແຂວງ ແມ່ນ 10.585 ເຮັກຕາ, ຜະລິດລວມ 613,700 ໂຕນ, ປີ 2019 ເນື້ອທີ່ປູກແມ່ນ 16.590 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດລວມ 962,150 ໂຕນ, ໂດຍເມືອງທີ່ປູກຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ ເມືອງ ບາຈຽງ, ຮອງລົງມາແມ່ນ ເມືອງ ປະທຸມພອນ ແລະ ເມືອງ ຊະນະສົມບູນຕາມລຳດັບ, ຕະຫຼາດສົ່ງອອກມັນຕົ້ນທີ່ສໍາຄັນຂອງ ສ ປປ ລາວ ແມ່ນປະເທດໄທ ເຊິ່ງແຂວງ ຈໍາປາສັກເອງ ກໍ່ເປັນແຂວງໜຶ່ງທີ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບປະເທດໄທ (ວັງເຕົ້າ-ຊ່ອງເມັກ), ໃນການສົ່ງອອກປະເພດມັນຕົ້ນລວມຂອງປີ 2019 ທີ່ຜ່ານມາ ແມ່ນ 1,004,525 ໂຕນ ຫຼື ປະມານ 3,224,411 ໂຕນ ມັນດິບ, ເປັນມູນຄ່າລວມທັງ

ໝົດ 119,989,996 ໂດລາສະຫະລັດ, ໃນນັ້ນ ແຍກເປັນມັນຕົ້ນແຫ້ງ 736,794 ໂຕນ ຫຼື ປະມານ 2,947,176 ໂຕນ, ມັນດິບ.

ສຳລັບ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ກໍ່ເປັນເມືອງ ໜຶ່ງທີ່ຊາວກະສິກອນນິຍົມກັນປູກມັນຕົ້ນກັນຢ່າງ ແຜ່ຫຼາຍ, ຈາກການສຳຫຼວດຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນໃນ ທົ່ວເມືອງປີ 2020 ມີເນື້ອທີ່ປູກມັນຕົ້ນທັງໝົດ 4,980,25 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດລວມ 288,854,500 ໂຕນ, ໃນນັ້ນ ພາກສ່ວນບໍລິສັດ ແມ່ນ 2,400,00 ເຮັກ, ພາກສ່ວນທົ່ວໄປ ແມ່ນ 2,580,25 ເຮັກຕາ.

ດັ່ງນັ້ນ ຈາກບັນຫາທີ່ກ່າວມາຂ້າງຕົ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງມີຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະສຶກສາໃນຫົວຂໍ້: ທ່າແຮງ ແລະ ສິ່ງທ້າທ້າຍໃນການເລືອກປູກມັນ ຕົ້ນເປັນສິນຄ້າຂອງຊາວກະສິກອນ, ທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ, ໃນດ້ານລັກສະ ນະສ່ວນບຸກຄົນ, ເສດຖະກິດ ແລະ ດ້ານອື່ນໆ ລວມເຖິງໂອກາດ ແລະ ອຸປະສັກໃນການປູກມັນ ຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ.

### 3.1 ການອອກແບບການສຶກສາ, ການຄັດເລືອກ ພື້ນທີ່ສຶກສາ, ໄລຍະເວລາການຄົ້ນຄວ້າ

#### 3.1.1 ການອອກແບບການສຶກສາ

ສຶກສາເຖິງ ປັດໄຈໃນການເລືອກປູກ ມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ, ເປັນການສຶກສາ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນວິທີການວິໄຈໃນທາງປະລິມານ (Quantitative Research) ໂດຍເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ແບບສອບຖາມຈາກຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ປູກ ມັນຕົ້ນ ແລະ ຜູ້ທີ່ເລີກປູກມັນຕົ້ນ.

### 3.2 ປະຊາກອນ ແລະ ກຸ່ມຕົວຢ່າງ

#### 3.2.1 ປະຊາກອນ

ການກຳນົດປະຊາກອນ ແລະ ກຸ່ມ ຕົວຢ່າງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຄື: ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກມັນຕົ້ນທັງໝົດ ພາຍໃນເມືອງ ປະທຸມພອນ ແຂວງ ຈຳປາສັກ.

#### 3.2.2 ກຸ່ມຕົວຢ່າງ

ການເລືອກກຸ່ມຕົວຢ່າງເພື່ອໃຊ້ໃນການ ວິໄຈໃຊ້ວິທີການສຸ່ມແບບ (Multi-stage Sampling) ດັ່ງນີ້:

1. ເລືອກເມືອງຕົວຢ່າງ ໂດຍໃຊ້ສະຖິຕິພື້ນທີ່ ປູກ ຈາກເມືອງທີ່ມີຈຳນວນປະຊາກອນປູກ ມັນຕົ້ນຫຼາຍທີ່ສຸດໃນ ແຂວງຈຳປາສັກ, ຈຳ ນວນ 01 ເມືອງ ໄດ້ແກ່: ເມືອງປະທຸມພອນ
2. ເລືອກບ້ານຕົວຢ່າງ ໂດຍໃຊ້ສະຖິຕິການປູກ ມັນຕົ້ນທີ່ມີປະຊາກອນຜູ້ປູກມັນຕົ້ນຫຼາຍທີ່ ສຸດ, ຈຳນວນ 4 ບ້ານຄື: ບ້ານ ໜອງປັກ ແຮດ, ບ້ານ ຫ້ວຍນ້ຳພາກ, ບ້ານ ຫ້ວຍບັງ ລຽງ, ບ້ານ ອຸດົມພັນ ຫຼັກ 34, ມີຈຳນວນ ຄົວເຮືອນທັງໝົດ 1,596 ຄົວເຮືອນ.
3. ເລືອກຈຳນວນຕົວຢ່າງຈາກການຄຳນວນຫາ ຂະໜາດຕົວຢ່າງຕາມສັດສ່ວນຂອງປະຊາ ກອນຈຳນວນ ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ
4. ການຄຳນວນຫາຂະໜາດຕົວຢ່າງຂອງກຸ່ມ ຕົວຢ່າງແຕ່ລະບ້ານຕາມສັດສ່ວນຂອງຈຳ ນວນປະຊາກອນໃນບ້ານໂດຍໃຊ້ສູດ (Taro Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$n$  = ຂະໜາດຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງທັງໝົດ ( ຄົນ)

$N$  = ປະຊາກອນທັງໝົດ

$e$  = ຂະໜາດຄວາມຄາດເຄື່ອນຂອງ ປະຊາກອນທັງໝົດ  $e = 0.05$

$$n = \frac{1,596}{1 + 1,596} = 319.84$$

5. ຫາຂະໜາດຕົວຢ່າງຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງແຕ່ລະ ບ້ານຕາມສັດສ່ວນຂອງຈຳນວນປະຊາ ກອນໃນບ້ານໂດຍໃຊ້ສູດທີ່ Nagtation ໃນ Chua, ຄ.ສ (1984).

$$n_i = \frac{N_i}{N}$$

$n_i$  ຈຳນວນຕົວຢ່າງແຕ່ລະບ້ານ

$N_i$  ຈຳນວນປະຊາກອນແຕ່ລະບ້ານ

$N$  ຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ

ເຮັດການສຸ່ມຕົວຢ່າງຊາວກະສິກອນທັງຜູ້

ປູກ ແລະ ຜູ້ເລີກປູກແຕ່ລະບ້ານ ໂດຍໃຊ້ການສຸ່ມ

ຕາຕະລາງທີ 3: ຈຳນວນກຸ່ມຕົວຢ່າງໃນແຕ່ລະບ້ານ, ປີ 2020 ຂອງ ເມືອງປະທຸມພອນ

| ລ/ດ | ຊື່ບ້ານ         | ປະຊາກອນ (ຊາວກະສິກອນ)    |                                  |                                        | ຈຳນວນຕົວຢ່າງ                     |                                        |
|-----|-----------------|-------------------------|----------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------------|
|     |                 | ຈຳນວນຄົວ<br>ເຮືອນທັງໝົດ | ຈຳນວນ<br>ຄອບຄົວຜູ້ປູກ<br>ມັນຕົ້ນ | ຈຳນວນ<br>ຄອບຄົວຜູ້ບໍ່<br>ໄດ້ປູກມັນຕົ້ນ | ຈຳນວນ<br>ຄອບຄົວຜູ້ປູກ<br>ມັນຕົ້ນ | ຈຳນວນ<br>ຄອບຄົວຜູ້ບໍ່<br>ໄດ້ປູກມັນຕົ້ນ |
| 1   | ບ້ານ ຫ້ວຍບັງລຽງ | 416                     | 220                              | 196                                    | 44                               | 39                                     |
| 2   | ບ້ານ ອຸດົມພັນ   | 106                     | 95                               | 11                                     | 19                               | 3                                      |
| 3   | ບ້ານ ຫ້ວຍນ້ຳພາກ | 211                     | 114                              | 97                                     | 23                               | 19                                     |
| 4   | ບ້ານ ໜອງບັກແຮດ  | 863                     | 450                              | 413                                    | 90                               | 83                                     |
|     | <b>ລວມ</b>      | <b>1,596</b>            | <b>879</b>                       | <b>717</b>                             | <b>320</b>                       |                                        |

### 3.3 ວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ ໃນການສຶກສາ

ເປັນການສຶກສາ ໂດຍໃຊ້ແບບຟອມ  
ສອບຖາມທີ່ສ້າງຂຶ້ນເປັນຕົ້ນຕໍ, ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບມີທັງ  
ຂໍ້ມູນທາງດ້ານປະລິມານ ເຊັ່ນ: ຈຳນວນ  
ພົນລະເມືອງ, ເນື້ອທີ່ການຜະລິດ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງ  
ສະຖິຕິສັງຄົມຕ່າງໆ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານຄຸນ  
ນະພາບເຊັ່ນ: ສະພາບທົ່ວໄປຂອງບ້ານ, ສະພາບ  
ການຜະລິດມັນຕົ້ນ, ແຫຼ່ງລາຍຮັບ ແລະ ຄວາມ  
ຄິດເຫັນຂອງຊາວກະສິກອນພາຍໃນບ້ານຕໍ່ກັບ  
ການເລືອກປູກມັນຕົ້ນ.

### 3.4 ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ

ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ເປັນ  
ການສຶກສາແບບສອບຖາມ, ສຳພາດຊາວກະສິ  
ກອນ ເພື່ອເກັບກຳລວບລວມຂໍ້ມູນ, ເຊິ່ງມີລັກສະ  
ນະເປັນຄຳຖາມແບບປິດ (Close – ended  
question) ແລະ ຄຳຖາມແບບເປີດ (Open –  
ended question) ໂດຍການສ້າງແບບສອບຖາມ

ຕົວຢ່າງແບບງ່າຍດາຍ, ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຊາວກະສິກອນ  
ຄົບຕາມຈຳນວນຂອງຂະໜາດກຸ່ມຕົວຢ່າງໃນບ້ານ  
ນັ້ນ, ເຊິ່ງລວມທັງໝົດມີ 4 ບ້ານ ລາຍລະອຽດຂອງ  
ແຕ່ລະບ້ານມີດັ່ງລຸ່ມນີ້.

ຕາມຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາ ເຊິ່ງໄດ້ແບ່ງການ  
ສຳພາດອອກເປັນ 2 ສ່ວນຄື:

**ສ່ວນທີ 1:** ແບບສອບຖາມ ແລະ ສຳພາດຊາວ  
ກະສິກອນຜູ້ປູກມັນຕົ້ນກ່ຽວກັບລັກສະນະສ່ວນ  
ບຸກຄົນຂອງຊາວກະສິກອນ

**ສ່ວນທີ 2:** ແບບສອບຖາມ ກ່ຽວກັບປັດໃຈ  
ທາງເສດຖະກິດ ແລະ ປັດໃຈດ້ານອື່ນໆ ໄດ້ແກ່:  
ການສະໜັບສະໜູນການຜະລິດຈາກພາກລັດ ແລະ  
ເອກະຊົນ, ຄວາມຮູ້ດ້ານນິເວດວິທະຍາ, ຄວາມ  
ອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ, ຄວາມຮູ້ດ້ານການຕະຫຼາດ  
ລາຄາ, ເງື່ອນໄຂຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ຄາດວ່າມີ  
ຜົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈປູກມັນຕົ້ນ.

### 3.5 ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ການແປຜົນ

ໃນການສຶກສາບົດຈົບຊັ້ນຂອງພວກ  
ຂ້າພະເຈົ້າຈະໄດ້ນຳໃຊ້ສະຖິຕິເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນການ  
ວິເຄາະ ແລະ ອະທິບາຍຂໍ້ມູນໂດຍອີງໃສ່  
ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາໃນບົດທີ 1 ຄື: ສະຖິຕິ  
ພົນລະນາ ແລະ ສະຖິຕິອະນຸມານຄື:

### 3.5.1 ສະຖິຕິພັນລະນາ

ການວິເຄາະດ້ວຍສະຖິຕິ ພັນລະນາ (Descriptive Statistics) ເພື່ອອະທິບາຍຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບປັດຈຸບັນຖານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ດ້ານອື່ນໆ, ໂດຍໃຊ້ຄ່າຮ້ອຍລະ (Percentage), ຄ່າສະເລັຍ (Arithmetic Mean) ຄ່າສູງສຸດ (Maximum), ຄ່າຕໍ່າສຸດ (Minimum) ແລະ ຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນມາດ ຕະຖານ (Standard Deviation)

### 3.5.2 ສະຖິຕິອະນຸມານ

ໃນຈຸດປະສົງທີ່ສຶກສາ ຈະໄດ້ໃຊ້ສະຖິຕິອະນຸມານເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນການວິເຄາະຫາປັດໄຈໃນການເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ ໄດ້ໃຊ້ແບບຈຳລອງ Logit Model ເຂົ້າໃນການວິເຄາະ ສາເຫດທີ່ໃຊ້ແບບຈຳລອງ Logit Model ເນື່ອງຈາກວ່າຕົວປ່ຽນຕາມທີ່ໃຊ້ເປັນຕົວປ່ຽນຫຸ່ນທີ່ມີສອງຄ່າຄື: 1 ແລະ 0 ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ແມ່ນນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນໄຂ່ວ (Cross section data) ເຂົ້າໃນການສຶກສາ ສ່ວນໃຫຍ່ມັກຈະພົບບັນຫາທາງເສດຖະກິດ (Econometric problems) ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ບັນຫາພະຫຸສຳພັນ (Multicollinearity)

### 3.5.3 ບັນຫາພະຫຸສຳພັນ

ການກວດສອບບັນຫາ ບັນຫາພະຫຸສຳພັນ ເພື່ອກວດສອບເບິ່ງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະເປັນຄ່າໆ ຢູ່ໃນແບບຈຳລອງ ຄ່າສຳປະສິດຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະບາງຕົວອາດຈະມີການພົວພັນກັນເອງ ແລະ ຖ້າຄ່າສຳປະສິດຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະມີການພົວພັນກັນເອງສູງໃນລະດັບ 0.80 ຂຶ້ນໄປແມ່ນຖືວ່າເກີດບັນຫາພະຫຸສຳພັນ (Guajarati, 1995). ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອແກ້ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຖ້າຫາກເກີດບັນຫານີ້ຜູ້ສຶກສາຈະຕັດຕົວປ່ຽນຕົວໃດຕົວໜຶ່ງທີ່ເກີດຄວາມສຳພັນ ແລະ ຄາດວ່າມີຜົນຕໍ່ການຕົວປ່ຽນຕາມນ້ອຍກວ່າອີກຕົວປ່ຽນໜຶ່ງອອກ.

### 3.5.4 ແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ

ການວິເຄາະແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງ Logit Model ເນື່ອງຈາກວ່າຕົວປ່ຽນຕາມ (Dependent Variable) ທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງທີ່ເປັນຕົວປ່ຽນຄຸນນະພາບທີ່ມີ 2 ກໍລະນີດັ່ງນີ້: ປັດໃຈໃນການເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ ໂດຍຈະມີຄ່າເປັນ 1 ແລະ 0 ຕາມລຳດັບ, ໃນການວິເຄາະແບບຈຳລອງນີ້ເປັນການວິເຄາະເພື່ອຫາໂອກາດຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເກີດເຫດການໃດໜຶ່ງໂດຍຄວາມເປັນໄດ້ໃນເຫດການດັ່ງກ່າວຈະມີຄ່າຢູ່ລະຫວ່າງ 0 ຫາ 1 ໂດຍຄາດປະມານດ້ວຍວິທີ Maximum-likelihood ອັນເປັນການຄຳນວນຊ້ຳເພື່ອໃຫ້ຄ່າຄາດປະມານຂອງຄ່າສຳປະສິດມີຄ່າໃກ້ຄຽງກັບຄວາມເປັນຈິງຫຼາຍທີ່ສຸດ. ຈາກນັ້ນກວດຄວາມຖືກຕ້ອງເໝາະສົມຂອງສົມຜົນໂດຍພິຈາລະນາຈາກຄ່າ  $Pseudo R^2$ . ສຳລັບແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາໃນການຄາດປະມານບົດບາດຂອງການປູກມັນຕົ້ນຕໍການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນບ້ານແກ້ງເກຍ ເມືອງ ບາຈຽງຈະເລີນສຸກ ແຂວງຈຳປາສັກ ແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ແບບຈຳລອງຂອງ Legesse, (2018).

### 4.1 ຜົນຂອງການຄົ້ນຄ້ວາ

#### 4.1.1 ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ

ໃນການສຶກສາຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມກ່ຽວກັບ ປັດໃຈໃນການເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນດ້ານ ເພດ, ອາ ຍຸ, ສະຖານະພາບ, ລະດັບການສຶກສາ, ຈຳນວນສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ, ຂະໜາດທຸລະກິດ, ຈຳນວນພາຫານະ, ຈຳນວນງົວ, ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດ, ການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອ, ລາຍໄດ້ຈາກການປູກມັນຕົ້ນ, ລາຍໄດ້ຈາກການຂາຍມັນຕົ້ນ ແລະ ລາຍໄດ້ລວມ, ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທ້າຍໃນການປູກມັນຕົ້ນ ເຊິ່ງຂໍ້ມູນພື້ນຖານທຳນຳ



ມາວິເຄາະໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ສອບຖາມຈາກກຸ່ມ 320 ຄົນ.

ຕົວຢ່າງທີ່ເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວທັງໝົດຈຳນວນ

ຕາຕະລາງທີ: 17 ສະແດງເຖິງການວິເຄາະສົມຜົນ Logit Modle ຂອງການເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ

| ຕົວປ່ຽນ                                            | Logistic regression |       |        | Marginal effects                      |       |           |
|----------------------------------------------------|---------------------|-------|--------|---------------------------------------|-------|-----------|
|                                                    | Coef.               | z     | P> z   | Coef.                                 | z     | P> z      |
| ອາຍຸຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ (age)                           | 0.0557              | 3.14  | 0.0020 | 0.0137                                | 3.15  | 0.0020*** |
| ລະດັບການສຶກສາສູງສຸດຂອງສະມາຊິກໃນຄົວເຮືອນ (educ)     | 0.0523              | 0.17  | 0.8630 | 0.0129                                | 0.17  | 0.8630    |
| ຂະໜາດຄົວເຮືອນ (hhsz)                               | 0.4203              | 4.42  | 0.0000 | 0.1036                                | 4.43  | 0.0000*** |
| ຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ (land) | 0.1376              | 2.41  | 0.0160 | 0.0339                                | 2.41  | 0.0160**  |
| ລະສະນະກຳມະສິດເນື້ອທີ່ການຜະລິດກະສິກຳ (rland)        | 1.2085              | 2.27  | 0.0230 | 0.2608                                | 2.83  | 0.0050*** |
| ລາຄາ (price)                                       | 1.7400              | 4.20  | 0.0000 | 0.4017                                | 5.12  | 0.0000*** |
| ຈຳນວນແຮງງານທີ່ເຮັດການຜະລິດ(lbor)                   | 0.0381              | 0.57  | 0.5690 | 0.0094                                | 0.57  | 0.5690    |
| ຄົວເຮືອນທີ່ມີລົດອັດຕັນ (truck1)                    | 0.9184              | 3.02  | 0.0030 | 0.2173                                | 3.22  | 0.0010*** |
| ບ້ານທີ່ມີລານມັນຮັບຊື້ (lanf)                       | 0.7967              | 2.71  | 0.0070 | 0.1960                                | 2.76  | 0.0060*** |
| ຕົ້ນທຶນລວມທີ່ໃຊ້ໃນການຜະລິດ (lnprasset)             | -0.0691             | -0.38 | 0.7060 | -0.0170                               | -0.38 | 0.7050    |
| ເຂົ້າເຖິງສະຖາບັນການເງິນ(creditaccess)              | -0.1589             | -0.48 | 0.6330 | -0.0393                               | -0.48 | 0.6340    |
| ຄ່າຄົງທີ່                                          | -7.5219             | -2.55 | 0.0110 |                                       |       |           |
| Number of obs                                      |                     |       | 320.00 | Marginal effects after logit = 0.5594 |       |           |
| RL chi2(11)                                        |                     |       | 94.06  |                                       |       |           |
| Prob > chi2                                        |                     |       | 0.0000 |                                       |       |           |
| Pseudo R2                                          |                     |       | 0.2138 |                                       |       |           |

ໝາຍບອກ: \*, \*\* & \*\*\*ໝາຍເຖິງລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບ 90%, 95% ແລະ 99% ຕາມລຳດັບ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຈາກການສຳພາດຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ 320 ຕົວຢ່າງໃນຄັ້ງວັນທີ 20/01/2022 - 20/07/2022

## 5.1 ສະຫຼຸບຜົນທີ່ໄດ້ຈາກການສຶກສາ

### 5.1.1. ສະຫຼຸບຜົນທີ່ໄດ້ຈາກການສຶກສາສຳລັບຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ

ຜົນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ສາມາດສະຫຼຸດໄດ້ຄື: ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຊາຍເຊິ່ງມີອາຍຸລະຫວ່າງ 42 – 51 ປີ ໂດຍມີສະຖານະພາບທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ ແລະ ມີລະດັບການສຶກສາຈົບປະຖົມ, ມີຈຳນວນສະມາຊິກໃນຄົວເຮືອນແມ່ນຢູ່

ລະຫວ່າງ 5 – 8 ຄົນ ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບໍ່ມີທຸລະກິດສ່ວນຕົວ, ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມໂດຍລວມມີຍານພາຫະນະໃນການຜະລິດກະສິກຳໂດຍສະເພາະແມ່ນລົດໄຖຮັບໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, ຄົວເຮືອນທີ່ມີສັດລ້ຽງປະເພດງົວ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 10 – 15 ໂຕ, ແລະ ມີຂະໜາດເນື້ອທີ່ເຮັດການຜະລິດ 0.5 – 3 ເຮັກຕາ ປະຊາຊົນທັງໝົດໃນເຂດການສຶກສາແມ່ນໃຊ້ທຶນ

ຕົນເອງເຂົ້າໃນການຜະລິດ, ກູ້ຍົມຈາກທະນາຄານ ຫຼື ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ກວມເອົາພຽງ 26.88 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈຳນວນຂໍ້ມູນທັງໝົດ, ມີລາຍຮັບຈາກການປູກມັນຕົ້ນສ່ວນຫຼາຍຢູ່ລະຫວ່າງ 25,000,001 – 30,000,000 ກີບ/ປີ, ຮອງລົງມາມີລາຍໄດ້ຈາກການປູກມັນຕົ້ນຢູ່ລະຫວ່າງ 15,000,001 – 20,000,000 ກີບ/ປີ, ສ່ວນລາຍໄດ້ລວມຂອງຄົວເຮືອນ ແມ່ນລະຫວ່າງ 30,000,001 – 40,000,000 ກີບ/ປີ, ຮອງລົງມາແມ່ນມີລາຍໄດ້ຢູ່ລະຫວ່າງ 40,000,001 – 50,000,000 ກີບ/ປີ ຂອງຈຳນວນທັງໝົດ 320 ຄົນ.

#### 5.1.2. ສະຫຼຸບຜົນທີ່ໄດ້ຈາກການສຶກສາ ບົດບາດຂອງການປູກມັນຕົ້ນຕໍການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ

ໃນການສຶກສາທ່າແຮງ ແລະ ສິ່ງທ້າທ້າຍ ໃນການເລືອກປູກມັນຕົ້ນເປັນສິນຄ້າຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ ເຊິ່ງໃຊ້ແບບສອບຖາມຈຳນວນ 320 ສະບັບ, ໃນການປະເມີນຄ່າຜູ້ສຶກສາໄດ້ໃຊ້ວິທີການປະມານແບບ Logit Model ເຊິ່ງບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະໄດ້ແກ່: ປັດໄຈເພດຂອງຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ (AGE), ລະດັບການສຶກສາສູງສຸດຂອງສະມາຊິກໃນຄົວເຮືອນ (EDUC), ຂະໜາດຄົວເຮືອນ (HHSIZE), ຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ ທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ (LAND), ລັກສະນະກຳມະສິດເນື້ອທີ່ການຜະລິດກະສິກຳ (RLAND), ລາຄາ (Price), ຈຳນວນແຮງງານທີ່ເຮັດການຜະລິດ (LBOR), ບ້ານທີ່ມີລານມັນຮັບຊື້ (LANF), ລ່ອກກາລິດຂອງຕົ້ນທຶນລວມທີ່ໃຊ້ໃນການຜະລິດ (LNPRASSET), ຄົວເຮືອນທີ່ມີລົດໄຖ (TRUCK), ເຂົ້າເຖິງສະຖາບັນການເງິນ (CREDITACCESS), ໃນການກວດສອບບັນຫາພະຫຸສຳພັນ (Multicollinearity) ຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະທຸກຕົວທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນແບບຈຳລອງ ແລະ ຜົນການກວດສອບພົບວ່າ ບໍ່ມີຄູ່ຕົວປ່ຽນ

ອິດສະຫຼະຄູ່ໃດມີຄວາມສຳພັນກັບເກີນ 0.8, ການວິເຄາະປັດໄຈໃນການເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ ໄດ້ວິເຄາະຕາມວິທີຂອງ (Maximum likelihood) ເຫັນວ່າ ບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະໃນສົມຜົນສາມາດອະທິບາຍເຖິງໂອກາດທີ່ຈະຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງ ປະທຸມພອນ ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບ 99% ແລະ ບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະທີ່ນຳມາສຶກສາຢ່າງນ້ອຍໜຶ່ງຕົວທີ່ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມໄດ້ 21.38%, ສ່ວນໂອກາດທີ່ກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ຈະຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນໃນເຂດເມືອງປະທຸມພອນ ແຂວງຈຳປາສັກເທົ່າກັບ 55.94% ຜົນການສຶກສານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເກີນ 50% ທີ່ເຂົ້າເຈົ້າເລືອກປູກມັນຕົ້ນ.

ອາຍຸຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ (age) ມີອິດທິພົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນ ໂດຍມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການຕັດສິນໃຈປູກປູກມັນຕົ້ນເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງທ່ານ Mtunguja, Beckles, Laswai, Ndunguru and Sinha, (2019) ຜົນການສຶກສາໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າມັນຕົ້ນມີບົດບາດສຳຄັນຕໍ່ການສ້າງເສດຖະກິດໃນພາກກະສິກຳ ແລະ ພາກອຸດສະຫາກຳລວມໄປທັງການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນຄົວເຮືອນອີກດ້ວຍ, ແລະ ຜົນການສຶກສາຂອງທ່ານ Carolyn Afolami, Abiodun Obayelu and Ignatius Vaughan (2015) ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າປັດໄຈດ້ານອາຍຸມີຜົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈປູກມັນຕົ້ນ, ຂະໜາດຄົວເຮືອນ (hhsz) ມີອິດທິພົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງທ່ານ Obike and Osundu (2013) ຂະໜາດຂອງຄົວເຮືອນຜົນຕໍ່ການເລືອກປູກມັນຕົ້ນ ໂດຍສິ່ງຜົນຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງເງິນທຶນໃຫ້ແກ່ຄົວເຮືອນ ແລະ ຜົນການສຶກສາຂອງ

Awotide (2015) ຂະໜາດຂອງຄົວເຮືອນ ມີຜົນທາງບວກຕໍ່ການຜະລິດມັນຕົ້ນ. ຂະໜາດຂອງເນື້ອທີ່ທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາ (land) ມີອິດທິພົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Awotide (2015) ໄດ້ຢັ້ງຢືນວ່າການປູກມັນຕົ້ນເປັນສ່ວນທີ່ສໍາຄັນ ຫຼື ເປັນຫຼັກຊັບອີກຢ່າງໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງເງິນທຶນເພື່ອນໍາມາພັດທະນາເສດຖະກິດຄົວເຮືອນ ແຕ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມຜົນການສຶກສາຂອງ Legesse (2018) ເຊິ່ງຜົນສຶກສາໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າອາຍຸຂອງຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ, ລະດັບການສຶກສາສູງສຸດຂອງຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ, ຂະໜາດຂອງຄົວເຮືອນ ມີອິດທິພົນຕໍ່ການປູກມັນຕົ້ນ. ປັດໄຈດ້ານລະສະນະກໍາມະສິດເນື້ອທີ່ການຜະລິດກະສິກໍາ (rland) ມີອິດທິພົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ ເມືອງ ປະທຸມພອນຢ່າງໃດກໍຕາມຊາວກະສິກອນທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນເອງໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າເຊົ່າດິນໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ເມື່ອໃດກໍຕາມເຂົາເຈົ້າມີສິດທີ່ຈະປູກພືດຊະນິດໃດກໍໄດ້ໂດຍບໍ່ຕ້ອງກັງວົນເລື່ອງຄ່າເຊົ່າເມື່ອສໍາເລັດການເກັບກ່ຽວແລ້ວບໍ່ເປັນຫ່ວງເລື່ອງຄ່າເສຍໂອກາດໃນການຕັດສິນໃຈປູກມັນຕົ້ນ ເຊິ່ງໄດ້ຂັດກັບຜົນການສອກສາຂອງ Awotide (2015). ປັດໄຈດ້ານລາຄາມີຄວາມເໝາະສົມ (price) ເປັນເຫດຜົນໜຶ່ງທີ່ເປັນຊັກຈູງໃຫ້ປະຊາຊົນມີຄວາມຫວັງ ແລະ ຄວາມຄິດທີ່ຕັດສິນໃຈປູກມັນຕົ້ນໂດຍເປັນເຫດຜົນທີ່ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນໃນທາງບວກເພື່ອຜະລິດໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດທີ່ຈະເຮັດໄດ້ ອີກຮູບການໜຶ່ງເມື່ອໃດກໍຕາມທີ່ລາຄາມັນຕົ້ນສູງຂຶ້ນຄວາມຕ້ອງການປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນຈະຫຼາຍເພີ່ມຂຶ້ນຕາມ ແລະ ຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈປູກໂດຍທີ່ບໍ່ມີຄວາມລັງເລໃຈ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Sugino, (2009). ປັດໄຈດ້ານຄົວເຮືອນທີ່ມີລົດໄຖ (truck1) ມີອິດທິພົນຕໍ່

ການຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ ຜົນການສຶກສານີ້ໄດ້ຂັດກັບຜົນການສຶກສາຂອງທ່ານ Awotide (2015) ເພາະການສຶກສາຂອງ Awotide (2015) ບອກວ່າ ມູນຄ່າອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງຈັກບໍ່ມີຜົນຕໍ່ການປູກມັນຕົ້ນໄຈດ້ານບ້ານທີ່ມີລາຄາມັນຕົ້ນຮັບຊື້ (lanf) ມີອິດທິພົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈເລືອກປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ ສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ ທ່ານ Sugino (2009) ເພາະຜົນການສຶກສາໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລາຄາມັນຕົ້ນໃນພື້ນທີ່ສຶກສາຖ້າບໍລິສັດທີ່ຮັບຊື້ມີການແຂ່ງຂັນກັນຫຼາຍຂຶ້ນຈະມີຜົນຕໍ່ການຜະລິດມັນຕົ້ນເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ.

## 6. ເອກະສານອ້າງອີງ

ກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ສາທະກອນ. ຄ.ສ (2014). ຄູ່ມືການບໍລິຫານຈັດການຜະລິດສິນຄ້າຊາວ ກະສິກອນຕາມແນວທາງການບໍລິຫານຈັດການພື້ນທີ່ຊາວກະສິກອນ. ກຸງເທບ. ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ສາທະກອນ.

ຄໍານາຍ ອະທິບັນຍາສະກຸນ. ຄ.ສ (2007). ຂະບວນການຜະລິດ ແລະ ການສະໜອງ, ກິນລະຍຸດສໍາລັບຫຼຸດ ຕົ້ນທຶນ ແລະ ເພີ່ມກໍາໄລ. ກຸງເທບ. ບໍລິສັດໂຟກັສມີເດຍແອນດ໌ ພັບລີຊິງ ຈຳກັດ.

ທະວິສັກ ເທບພິທັກ. (2550). ຂະບວນການຜະລິດ ແລະ ການສະໜອງ. ກຸງເທບ. ເອັກເປີເນັດ. ທິດສະດີການຕັດສິນໃຈ. (ມ ປ ປ ). ເຂົ້າ ເບິ່ງ ໄດ້ ຈາກ [www.archive.lib.cmu.ac.th/full/t/edvoc0952kn\\_ch2.pdf](http://www.archive.lib.cmu.ac.th/full/t/edvoc0952kn_ch2.pdf)

ນິພົນ ພົວພິງສະກອນ, ບຸນຈິດ, ທິຕາ ທິວັດຕະນະກຸນ, ສຸເມດ ອົງກິດຕິກຸນ, ໄຊສິດ ອະນຸຈິດວໍລະວົງ, ປະເສີດ, ສຸວັນນາ ສຸລະຍະສິນພົງ, ເສກ ເມລາສຸລາລັກ.ຄ.ສ (2010). ແນວທາງການ

ຈັດການຕ່ອງໂສ້ງອຸປະທານ ແລະ ການ  
ຂົນສົ່ງຂອງສິນຄ້າຊາວກະສິກອນ. ກຸງ  
ເທບ. ສະຖາບັນເພື່ອການພັດທະນາ  
ປະເທດໄທ.

ມາຣິມມະວຸດ ມຸນພອມ ແລະ ນິງນຸກ ອັງຍຸລິກຸນ.  
ຄ.ສ (2000). ການເລືອກຜະລິດອ້ອຍ  
ຫຼື ມັນຕົ້ນພາຍໃຕ້ການຈັດການປັດໃຈ  
ການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ, ໃນອຳ  
ເພີເມືອງ ມຸກດາຫານ, ຈັງຫວັດມຸກດາ  
ຫານ. ວິທະຍານິພົນປະລິນຍາມະຫາ  
ບັນດິດ ຄະນະກະເສດສາດ, ມະຫາວິທະ  
ຍາໄລເສດຖະສາດ.

ປານຈິດ ບຸລະນະສິມພົງ. ຄ.ສ (2005). ຄວາມ  
ເພິ່ງພໍໃຈຂອງບຸລິມະສິດຕໍ່ການໃຫ້ບໍລິ  
ການຂອງສຳນັກບັນຊີ ແລະ ປະເມີນຜົນ.  
ມະຫາວິທະຍາໄລເສດຖະສາດ, ວິທະຍາ  
ເຂດບາງເຂນ. ກຸງເທບ.

ສິມພົງ ກາທອງ.(ມປປ). ເທັກນິກການເພີ່ມຜົນ  
ຜະລິດມັນຕົ້ນ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຈາກ [www.  
servicelink.doae.go.th/webpage/b  
ook %20PDF/crop/c016.pdf](http://www.servicelink.doae.go.th/webpage/book %20PDF/crop/c016.pdf).

ສຸລະໄຊ ປະກັນ. ຄ.ສ (2012). ປັດໃຈທີ່ມີອິດທິ  
ພົນຕໍ່ຂະບວນການຕັດສິນໃຈຂອງຊາວ

ກະສິກອນຜູ້ປຸກມັນຕົ້ນ, ໃນການເລືອກ  
ແຫຼ່ງຂາຍມັນຕົ້ນ, ໃນເຂດອຳເພີໜວກ  
ເລັກ ຈັງຫວັດລະບຸລີ. ກໍລະນີສຶກສາ  
ຊາວກະສິກອນອຳເພີໜວກເລັກ  
ຈັງຫວັດລະບຸລີ. ງານພິພິນບໍລິຫານທຸລະ  
ກິດມະຫາບັນດິດ, ວິທະຍາໄລພານິດໄຊ  
ເສດຖະກິດ. ມະຫາວິທະຍາໄລບຸພາ.

Adekanye, T. A., Ogunjimi, S. I. &  
Ajala, A.O. (2013). An  
Assessment of Cassava  
Processing Plants in Irepodum  
Local government Areas, Kwara  
State, Nigeria. Word Journal of  
Agricultural Research, (1).

ຈັນພາພອນ ຄຸມມະວົງ ພ້ອມຄະນະ (2010).  
ບັນຫາຄວາມທຸກຈົນຂອງປະຊາຊົນບ້ານ  
ປາກຫ້ວຍເຕືອ ເມືອງ ບາຈຽງຈະເລີນສຸກ  
ແຂວງຈຳປາສັກ. ຄະນະເສດຖະສາດ  
ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ພາກວິຊາ ເສດຖະ  
ສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ຈຳປາສັກ.ໃນ  
(ໄຊຍະວົງ ໂຮມອິນຕາ ແລະ ພັກດີ ໂສທິ  
ກຸນ, 2018).